

OSVRT HRVATSKE KOMORE INŽENJERA GRAĐEVINARSTVA

Reforma profesionalnih usluga inženjera

O izazovima koje donose novi prijedlozi za izmjene i dopune Zakona o poslovnima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje

Pravno uređenje arhitektonskih i inženjerskih poslova do srpnja 2015.

Zakonom o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji (*Narodne novine*, br. 152/2008, 124/2009, 49/2011 i 25/2013), koji je prestao važiti 25. srpnja 2015. stupanjem na snagu Zakona o poslovnima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje (*Narodne novine*, br. 78/2015) (u daljnjem tekstu: Zakon), bilo je uređeno obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja, poslova projektiranja i/ili stručnog nadzora građenja, obavljanje djelatnosti građenja i obavljanje djelatnosti upravljanja projektom gradnje. Navedenim Zakonom bili su propisani i temeljni ustroj, djelokrug, javne ovlasti i članstvo u Hrvatskoj komori arhitekta, Hrvatskoj komori inženjera građevinarstva, Hrvatskoj komori inženjera strojarstva i Hrvatskoj komori inženjera elektrotehnike.

Dana 1. siječnja 2014. stupili su na snagu Zakon o prostornom uređenju (*Narodne novine*, br. 153/2013) i Zakon o gradnji (*Narodne novine*, br. 153/2013) te je prestao važiti Zakon o prostornom uređenju i gradnji (*Narodne novine*, br. 76/2007, 38/2009, 55/2011, 90/2011 i 50/2012), osim u dijelu koji se odnosi

na polaganje stručnoga ispita odgovornih osoba koje obavljaju poslove prostornog uređenja i gradnje te na pitanja ispitivanja određenih dijelova građevine u svrhu provjere, odnosno dokazivanja ispunjavanja temeljnih zahtjeva za građevinu te prethodnih istraživanja važnih za projektiranje, građenje ili održavanje građevina. Te odredbe vezane su uz obavljanje poslova i djelatnosti u prostornome uređenju i gradnji te su ostavljene na snazi do donošenja novog Zakona kojim će se cjelovito urediti pitanja poslova i djelatnosti prostornog uređenja i gradnje.

Razlozi za donošenje novog Zakona o poslovnima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje te ciljevi koje se nastoji postići

Određbe novog Zakona trebalo je u cijelosti uskladiti u sadržajnome i pravno-tehničkome smislu sa Zakonom o prostornom uređenju i Zakonom o gradnji te je trebalo provesti daljnja usklađenja u dijelu priznavanja stranih stručnih kvalifikacija i uvjeta pod kojim strane osobe mogu obavljati navedene poslove u Republici Hrvatskoj u skladu s Direktivom 2006/123/EZ o uslugama na unutarnjem tržištu te Direktivom 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija.

Od donošenja Zakona o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji dogodile su se i velike promjene na tržištu, osobito u djelatnosti graditeljstva koje je najviše pogođeno posljedicama gospodarske krize te učincima pristupanja Republike Hrvatske punopravnome članstvu Europske unije i otvaranju tržišta. Zato je trebalo preispitati odredbe koje sadržavaju administrativne prepreke za slobodno obavljanje poslova i djelatnosti u prostornome uređenju i gradnji, uskladiti ih s normativnim rješenjima i praksom država članica Europske unije te na taj način otkloniti nepovoljan utjecaj na gospodarske subjekte. U skladu s time, uz odgovarajuću prijelazni period, novim Zakonom ukidaju se suglasnosti za započinjanje obavljanja djelatnosti građenja.

U tome kontekstu provedena je komparativna analiza propisa kojima se u sklopu država članica Europske unije regulira pitanje obavljanja djelatnosti građenja te je uočeno to da u djelatnosti građenja u većini država nema prethodnih suglasnosti za obavljanje djelatnosti građenja koje izdaju državna tijela, već se izvođači klasificiraju na temelju postupaka i propisa kojima se uređuju pitanja javne nabave. Usvajanjem tog koncepta omogućuju se bolja pripremljenost i učinkovitije uključivanje gospodarskih subjekata iz djelatnosti graditeljstva u unutarnje tržište Europske unije. Također, ostvaruje se uvjet nediskriminacije jer su odredbama prije važećeg Zakona domaćim subjektima u djelatnosti građenja postavljeni vrlo zahtjevni uvjeti u pogledu broja zaposlenih osoba, koji se nisu mogli tražiti za strane pružatelje usluga u Republici Hrvatskoj jer se na njih primjenjuju uvjeti propisani u državama njihova poslovnog nastana.

VIJESTI IZ HKIG

Istodobno Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja nije provodilo naknadne kontrole ispunjavanja tih uvjeta nakon što je suglasnost ishoda, što je rezultiralo time da velik broj izvođača, osobito obrtnika, unatoč ishodu suglasnosti nije imao zaposlenu ni jednog inženjera gradilišta ni voditelja radova, a nije ispunjavao ni ostale uvjete.

Tijekom izrade Zakona uočeno je to da bi odredbe koje se odnose na ustrojstvo, nadležnost, javne ovlasti i članstvo u Hrvatskoj komori arhitekata, Hrvatskoj komori inženjera građevinarstva, Hrvatskoj komori inženjera strojarstva i Hrvatskoj komori inženjera elektrotehnike trebalo odvojiti u poseban Zakon te se istodobno s izradom ovog Zakona pristupilo i izradi toga posebnog Zakona. Zakon o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju donesen je istodobno sa Zakonom o poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji te su objavljeni u *Narodnim novinama*, br. 78/2015.

Novi imenici ovlaštenih voditelja građenja i ovlaštenih voditelja radova

Nakon što je ukinuta obveza izdavanja suglasnosti za obavljanje poslova djelatnosti gradnje, a koje su bile propisane izvođačima građevinskih radova, u naš pravni sustav uvodi se nova kategorija ovlaštenih osoba u graditeljstvu:

ovlašteni voditelj građenja (inženjer gradilišta ili glavni inženjer gradilišta) te ovlašteni voditelj radova.

Radi usklađivanja s europskim zakonodavstvom i potrebe da se radom fizičkih i pravnih osoba ispune zahtjevi javnog interesa u graditeljstvu i prostornome uređenju, važećim Zakonom izvođačima je propisana obveza:

- da moraju biti registrirani za obavljanje djelatnosti građenja odnosno za izvođenje pojedinih radova i
- da moraju imati zaposlenoga ovlaštenog voditelja građenja i/ili ovlaštenog voditelja radova.

Ustrojavanjem novih imenika ovlaštenih voditelja građenja i imenika ovlaštenih voditelja radova u komorama početkom 2016. započeo je upis novih članova u komore. Nakon toga uslijedilo je intenzivno zapošljavanje inženjera ovlaštenih voditelja građenja/radova kod izvođača, što je dovelo do veće kvalitete i sigurnosti u obavljanju djelatnosti građenja.

Ulaskom voditelja građenja/radova u komore njihov status izjednačen je sa statusom njihovih kolega projekantata i nadzornih inženjera. Bolje su pozicionirani na tržištu jer sada i poduzetnici i manje tvrtke moraju zaposliti voditelja građenja/radova. Osim toga propisani su uvjeti za pristup toj reguliranoj profesiji, precizno je regulirano tko može i pod kojim uvjetima obavljati djelatnost voditelja građenja/radova i uvodi se red na gradilištima. Ovlašteni voditelji gra-

đenja/radova dobili su i policu osiguranja od profesionalne odgovornosti, a u sklopu komore uključeni su u stručno usavršavanje te podliježu stručnome nadzoru i stegovnome postupku. Postali su članovi tijela komora, a komora je dobila ovlasti da provjerava stručne kvalifikacije stranih pružatelja usluga u graditeljstvu.

Četiri inženjerske komore, Hrvatska komora inženjera građevinarstva, Hrvatska komora arhitekata, Hrvatska komora inženjera strojarstva i Hrvatska komora inženjera elektrotehnike, predlažu da resorno ministarstvo u stajalištu Republike Hrvatske o reformi profesionalnih usluga, pa tako i u sklopu nacionalnoga zakonodavstva, posebno istakne važnost pitanja profesija iz sigurnosnog sektora, i to u četiri inženjerske struke: arhitekturi, građevinarstvu, elektrotehnici i strojarstvu, prihvaćajući okolnosti da ukidanje profesije ovlaštenoga voditelja građenja i ovlaštenoga voditelja radova može imati stvarne posljedice na sigurnost ljudi i javno zdravlje te je u skladu s time protivno javnome interesu.

Europska unija u sklopu svojega zakonodavstva ne regulira niti deregulira profesije, već to ostaje isključivo u domeni nacionalnoga zakonodavstva. Države članice procjenjuju ostvaruju li se profesionalnim zahtjevima postavljeni nacionalni javni politički ciljevi.

Jasminka Trzun, dipl. iur.
v.d. glavne tajnice HKIG

www.hkig.hr